СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 254. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТИ, пятниця, 29-го грудня 1944. No. 254. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, December 29, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел: „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКА Й АНҐЛІЯ ЗАПИТУЮТЬ РОСІЮ В СПРАВІ РУМУНІЇ

ВАШИНҐТОН. — Уряд Злучених Держав і Великої Британії зажадали від Росії вияснення, чому вона забрала для себе виряд з нафтових підприємств у Румунії. Досі Совети не дали ще відповіди ні про те, який виряд вони вивезли на свою територію, ні про його кількість.

Запит пішов на такій підставі, що Америка й Анґлія мали умову з Росією, що вона буде шанувати американські й анґлійські інтереси в Румунії та що буде експльоатувати румунські нафтові джерела для спільного воєнного змагання. Створено Аліянтську Контрольну Комісію, щоб вона доглядала такої праці.

Докладних розмірів непорозумінь між Росією й двома іншими великими потугами не проголошено і тому ціла справа не є дуже ясна. Звісно лише тільки, що Росія забрала велику частину машин для видобування нафти під таким замітом, що вони належали до Румунії або до Німеччини. Міжтим це був маєток американців або британців, лише під контролею Румунії. На підставі умови Росія мала повідомити обох союзників про свій намір, а Аліянтська Контрольна Комісія мала цю справу вирішити. Коли Росія поступила самовільно, американські й анґлійські представники комісії запитали про цю справу російських представників і вони віднеслися з цим до свого уряду. Колиж советський уряд не дав на цей запит відповіди, тоді американський і анґлійський амбасадор, кожний на доручення свого уряду, запитали советський уряд в Москві про цю поведінку.

Советський уряд відповів, що він наказав забрати машинерію з Румунії тому, що її приготовили німці для експлоатації російської нафти на Кавказі, коли йшли туди. Врештою советський уряд поступає згідно з умовою. При цій нагоді виявилося, що американські й анґлійські представники в Аліянтській Контрольній Комісії в Румунії не мають такої свободи рухів і звідомлень, як мають советські представники в подібній комісії в Італії. Тому, що ця справа тепер набирає розголосу, президент Рузвелт чувся приневоленим заняти ясніше становище.

БЛИЗЬКО ТРИ МІЛІОНИ ВОЯЦЬКИХ ГОЛОСІВ ПРИ ВИБОРАХ.

ВАШИНҐТОН. — Нараховують, що загальне число вояцьких голосів, відданих при останніх виборах на президента, досягнуло цифри 2,800,000. Перед виборами нараховували 3,392,000 вояків управнених до голосування. Загальне число управнених до голосування усіх цивілів і вояків в теперішньому році виносить 47,971,156.

АРМІЯ ЗАНЯЛА КРАМНИЦІ ВОРДА.

ВАШИНҐТОН. — На підставі наказу президента Рузвелта воєнний департамент забрав при помочі армії нагляд і ведення торговельного підприємства Монґомері Ворда і Спілки в Шікаґу. Це сталося тому, що робітники з юнії Конґресу Промислових Орґанізацій (СІО) загрозили страйком в Дітройті, коли уряд не приневолить Ворда виконати постанову Краєвої Воєнної Ради в цій справі.

Це вже вдруге уряд мусів вмішатися у спір управи крамниць Монтґомері Ворда із робітничими юніями, щоб забезпечити правильну працю в цілім підприємстві, яке обіймає крамниці для продажу і висилки поштою в різних містах Злучених Держав. З Дітройту наспіли вісти, що там товпа, складена з 50 людей, напала на крамницю Ворда і її здемолювала. Після знищення краму вартости $10,000 напасники втікли автами. Двох із них арештувала поліція.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПОТРЕБУЄ ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ ДОГЛЯДАЧОК.

ВАШИНҐТОН. — Від вересня дається відчувати велика недостача сестер Червоного Хреста в армії. З цеї причини голова Американського Червоного Хреста видав телеґрафічний зазив до місцевих відділів, щоб вони перевели енерґійну працю за приєднання 10,000 доглядачок-норсок для військових та воєнних шпиталів. Як приклад недостачі голова подав те, що 11 воєнних шпиталів, які мають бути вислані заморе, не мають доглядачок і тому акція припинена.

ЗАВАЛИВСЯ 5-ПОВЕРХОВИЙ ДІМ.

НЮ ЙОРК. — У самім центрі міста, на розі Дюен Стріт і Бродвей коло ратуша, завалився 5-поверховий дім, збудований вчасти з дерева, вчасти з цегли, негайно після того, як робітники приміщеного там підприємства вийшли з праці. Надіються, що ніхто не втратив життя. Підприємці не можуть пояснити причини несподіваного завалення.

Сенатори за ясне визначення американських воєнних і мирових цілей

ВАШИНҐТОН. — З огляду на зудари між поодинокими великими державами про їхні воєнні цілі, появляються щораз частіші голоси між сенаторами, що Америка мусить поновно визначити свої воєнні й мирові цілі. Потреба є нагляча, щоб зосередити американську прилюдну опінію на цих цілях.

Сенатори свідомі того, що остаточне вирішення цілей таки опиниться в руках сенату. Але якраз тому вже тепер потрібне ясне здефініювання наших намірів. Дехто думає, що заява президента буде вистарчальна, але є й такі, що домагаються заяви сенату. Дехто є того погляду, що брак виразної заяви сенату гальмує президента в його зограничній політиці.

Розмови обертаються тепер довкруги Атлянтійського Чартеру. З дотеперішних подій виходить ясно, що постанов Атлянтійського Чартеру не придержується ні Росія ні Анґлія. Отже питання виринає, чи Злучені Держави можуть мати свою думку про Америку. Колиж неможливо виконати постанов Атлянтійського Чартеру на 100 відсотків, то що з нього дасться виконати, а що ні? Оці питання назріли до вирішення з хвилиною, як збереться новий конґрес.

ФРАНЦІЯ ДІСТАНЕ СИРІВЦІ НА ПІДСТАВІ ЛЕНД-ЛІЗУ

ВАШИНҐТОН. — Довга дорога, по якій має ступати Франція, щоб остаточно стала рівновартним партнером трійці Обєднаних Держав, здається вже на викінченню. Вже на 1. січня 1945. Франція має підписати заяву в справі Ленд-Лізу, на підставі якої вона моґтиме діставати матеріялів вартости двох біліонів долярів і від себе висилати свої матеріяли. Нова постанова про Ленд-Ліз із Францією вимагає в більшости заплати готівкою за матеріяли для розбудови французького промислу. Отже це будуть у значній частині сирівці для французьких фабрикантів.

Незалежно від постанови про Ленд-Ліз поштовий департамент повідомляє, що до Франції вже можна висилати поштою пакунки до ваги чотирьох фунтів і пістьох унцій. Одначе пакунки можуть містити лише трівкі харчові продукти й такі матеріяли, які не псуються у пересилці, як убрання тощо. Все те можна висилати вже цивільному населенню Франції.

Грецькі партії погоджуються на реґенцію

АТЕНИ. — Грецькі політичні провідники постановили однодушно попробувати закінчити громадянську війну в Греції через заведення реґенції в імені короля Юрія Другого.

Конференція малощо не розбилася, як три групи відкинули пропозицію представників лівих груп, що ведуть збройну боротьбу. Премієр Чорчил заявив грекам, що як вони не погодяться, то Аліянти встановлять над Грецією міждержавну владу. По ухваленню реґенції, предсідник нарад, архиепископ Дамаскінос, розвязав конференцію до дальшого її скликання.

Не дивлячися на конференцію й на формальне примиря, бої між британськими військами й лівими грецькими повстанцями ішли далі.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗБЛИЖЕННЯ МІЖ ФРАНЦІЄЮ Й ІТАЛІЄЮ

РИМ. — Представники італійського тимчасового уряду заявили ґазетярам, що Італія збирається навязати ближчі взаємини з Францією.

Ґраф Сфорца заявив, що він хотів би зрезиґнувати з головства комісії для карання фашистівських злочинів; каже, на це становище треба не дипльомата, а правника.

ФРАНЦУЗЬКІ ЖІНКИ РЕЄСТРУЮТЬСЯ ДО ГОЛОСУВАННЯ

ПАРИЖ. — Загальну увагу звертає факт, що французькі жінки реєструються в великому числі до місцевих виборів. Французькі жінки давніше „славилися" своєю байдужністю до політики й виборів. Тепер у деяких округах більше жінок зареструвалося до виборів ніж мужчин. Соціялістична й комуністична партії роблять великі зусилля, аби жінкам впоїти політичну свідомість.

АМЕРИКАНЦЯМ НЕ ВДАЛОСЯ ЗАВЯЗАТИ З РОСІЄЮ ЛЕТУНСЬКОГО ЗВЯЗКУ

РИМ. — Американська летунська команда в Італії старалася навязати з російськими військовими кругами тісніше порозуміння в справі летунства. Йшло за те, аби американські бомбовики могли бомбардувати як найкраще ворога, вживаючи вразі потреби російських баз. Від захоплення Румунії Росія відмовлялася дати згоду на такий звязок.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПОКИДАЄ БРИТІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ

ЛОНДОН. — Лойд Джордж, що був премієром Британії підчас першої світової війни, постановив зректися посольського крісла в британськім парляменті, де він заступав округу Карнарвону через 54 роки. За причину подає свій вік — йому 82 роки. Кажуть, що при нагоді цеї резиґнації його зроблять лордом.

ТАКИ ВІДБИЛИ НІМЦІВ!—Не легко то було стримати німецький наступ, та проте його таки стримано, як подають сьогоднішні воєнні звідомлення. На тому образку бачимо, як десь у Бельґії американські вояки тягнуть серед снігу і морозу протитенкову гармату, щоб її затягнути на місце, звідки можна би було добре обстрілювати ворожі повзи.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕМАГАЮТЬ НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Американські війська видно перемагають уже війська маршала Рундштедта, що проломалися через Першу Американську Армію в Люксенбурзі й Бельґії. Американці вже перебрали від німців ініціятиву на обох крилах ворожого клина та посунулися наперед 5 миль.

Третя Американська Армія кинула наперед більші відділи для звільнення американських військ, окружених ворогом коло Бастоні. Звільнення повелося. Американські атаки на оба боки шийки, що веде до висуненої ворожої голови, досягнули вже Манґаю на півночі та перійшли поза Бастонь на півдні, звужуючи ворожий коритар понижче 20 миль. Американці посунулися вперед теж між Дікірхом і Ехтернахом.

МАСОВІ ЗВІРСТВА НІМЦІВ У БЕЛЬҐІЇ.

Лютенант Ф. Б. Крейґ з американської піхоти подав своїй команді рапорт про масовий морд селян бельґійського села Пафенондруа, 5 миль на полудне від міста Мальмеді.

Селяни того невеличкого села збиралися святкувати Різдво в своїх домах, до котрих більшість з них щойно вернулася, як воно опинилося поза аліянтськими лініями. Нагло, як воєнна доля повернулася в другий бік, у селі зявилися німецькі війська. Вони негайно напали на доми, казали їх собі відкрити й допитувалися, чи в домі стояли американці. Потім без огляду на те, яка була відповідь, витягали з дому всіх жильців, мужчин, жінок і дітей, виводили на відкрите місце й розстрілювали. Інколи це робили в шопі, зібравши туди більше число. Потім доми й інші будинки підпалювали так, що з жертв осталися тільки звуглені рештки. Робили це загально прості вояки, а офіцири бачили ці оргії звірства й не кивали ні пальцем, аби їх здержати.

Тілько кількоро осіб припадково скрилося від масакри й подали подробиці американському офіцирови, котрий зараз перевів докладне слідство.

Трицять вояків американського медичного корпусу подало команді рапорт, що сховані в церкві одного місточка підчас вуличного бою, вони бачили, як „німецька вибрана ґвардія" й війська панцирних відділів розстрілювали полонених американських візників військових троків і „джіпів". Після одного такого розстрілу командант німецького відділу вступив до церкви й крикнув: „А тут усе в порядку?" Один з американців, що знав по німецьки, скоро відповів: „Все в порядку". Офіцир відійшов.

ОБОРОНА БУДАПЕШТУ РОЗБИТА.

ЛОНДОН. — За московськими й берлінськими донесеннями, Червона Армія вспіла розбити війська, що обороняють Будапешт, на дві ґрупи. Від тепер ґрупа в самому Будапешті мусить воювати без помочі ґрупи в скруті ріки Дунаю, на північ від Будапешту. Червона Армія посунулася теж на полудне в напрямі Відня на 10 миль.

НІМЕЦЬКА ОФЕНЗИВА В ІТАЛІЇ ВІДСУВАЄ АЛІЯНТІВ НАЗАД.

РИМ. — Німецькі війська перейшли в Італії до офензиви й посунули назад американські війська по по обох боках міста Ґалікана. Ворог атакував теж центральну частину італійського фронту. Тільки на східнім відтінку фронту Восьма Армія довершувала очищування з ворога околиці між Фаенцою й Банякавальом.

АМЕРИКАНЦІ ЗАВДАЛИ ЯПОНЦЯМ ЗНОВУ ПОВАЖНІ ВТРАТИ НА ВОДІ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Відділ японської воєнної фльоти заатакував у вівторок вечером американські позиції на филипинськім острові Міндорі. Без допомоги збоку американських воєнних кораблів американські літаки зо сухозему звели з японськими кораблями довший бій, у котрому вони завдали ворогови поважні втрати, бо ушкодили два великі боєві кораблі та затопили три нищителі. Ворожа пальба не зробила американцям поважніших шкод.

Ворожу фльотилю зочив з літака лютенант Стівенс в годині чверть на пяту сполудня, на північ від Міндора. Він теж заатакував бомбами японські кораблі, як вони зачали бомбардувати американські сухоземні позиції на острові. Бій тривав цілу ніч.

ЗАТОПИЛИ ЯПОНСЬКИЙ ЛІТАКОВОЗ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар фльоти Джеймс Форестол подав до публичного відома, що американські підводні човни затопили японцям дальших 27 кораблів, у тому числі один великий літаковоз.

Секретар Форестол подав теж, що від початку війни наші підводні човни затопили японцям кораблів на загальну містоту півчверта міліона тон.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Перший бій за Филипини

Заява ґенерала МекАртура про закінчення кампанії на острові Лейте має в собі глибоку науку, мілітарну й моральну.

Мілітарно це подія незвичайної ваги. Це закінчення першої фази американської боротьби за добуття назад від ворога островів Филипинів, захоплених ворогом по скритовбивчім нападі на Перл Гарбор. Американські війська потерпіли поважні втрати: коштувало це добуття в убитих і пропавших 2,795 вояків. Одначе ці втрати є справді зникаючо низькі, коли зрівняти з утратами ворога. Цей має їх вбитих 113,221. Отже на кожного вбитого американця гинуло 40 японців. Тому слушно може сказати американська команда, що ця американська перемога є одночасно одною з найбільших поразок в історії японської армії.

Як сталося, що японці дозволили собі завдати таку діймаючу поразку, є певно прецікавою справою. До такої суми жертв довело їх передусім власне завзяття. Завзялися удержати Лейте й всі филипинські острови за всяку ціну. Гнали туди посилення за посиленнями. Первісний ґарнізон з 25,000 вояків помножили на кілька разів. Тимчасом американці били по цих посиленнях без упину й милосердя. Фльотні бої з 24—26. жовтня це були не тільки розгром японських військ, але й розгром фльоти.

Немало причинилася до збільшення японської поразки їх власна боєва „політика" ніякого милосердя в бою не проявляти, і ніякого від противника не ждати. Завершенням цеї боєвої „політики" є японська урядова пропаґанда, що американці ніякого японця в полон не беруть, а кожного вбивають. За цю жорстоку пропаґанду японської верхівки, обчислену на вироблення завзяття в японських вояках, прийшлося їм тепер заплатити дорогу ціну.

Для вироблення завзяття проти американців японська верхівка взялася ще покпивати з американців. Японське радіо довго розголошувало, яку то гумористичну пісоньку співають собі японські вояки, моряки й маринарі про свого головного команданта Ямашіту, що мовляв кличе до МекАртура не втікати, а пождати на нього, Ямашіту. Співали собі японські вояки, моряки й маринарі цю нібито-дотепну пісоньку проти МекАртура, а тимчасом МекАртур бив цих вояків, моряків і маринарів на сотки тисяч, а японцям Ямашіти завдав такого перцю, якого їм ще не завдав ніхто, як велика й довга їх розбійнича історія.

Вислід бою на Лейте очевидно вирішує напів бій на цілі Филипини. Як буде виглядати тепер дальший бій на Филипинах, можемо легко собі уявити, взявши під увагу, що американці втратили разом з раненими не більше 8,000 вояків, а японці мали в убитих близько 114 тисяч. Як японці придумають ще одну таку гумористичну пісню про МекАртура, як вони мали на Лейте, то їх скоро не стане на Филипинах на нюх табаки.

ВІЙНА, А НЕ РЕКОНВЕРЗІЯ

Наступний рік буде важний ще й з цього, чи зможемо у ньому зачати вертати до господарки мирних часів.

У цій справі можна почути різні думки вже тому, що не знати, коли скінчиться війна з Німеччиною. Є такі, які дальше вірять, що кінець війни з Німеччиною прийде весною або літом 1945 року, хоч число таких людей маліє з дня на день. Зате є загальне переконання, що війна проти Японії забере більше часу й енерґії американцям, ніж досі думали. Офіцири представляють війну проти Японії як довготривалі операції на цілому Сході. Та й Німеччина ще бореться, має розумних стратеґів, вживає нових винаходів. Саме в теперішньому часі ми не можемо вицофати ні одної дивізії з німецького фронту.

Та проте у Вашингтоні дехто психічно приготовляється на день перемоги в Европі. Деякі високі урядовці думають, що публика нагло зажадає тоді реконверзії і всього, що з нею йде, тобто: Нових авт, холоділень, наглого звільнення з федеральних обмежень, може навіть і знесення пайкування. Знов інші кажуть, що коли прийде перемога в Европі, то щойно тоді покажеться в цілій правді положення на Пацифіку. Значить, аж тоді люди зрозуміють, як довго ще мусить тривати війна проти Японії. Ось Велика Британія приготовляє припаси нафти, щоб їх перевезти на острови Тихого океану щойно в році 1947. Значить, що аж за два роки війна на Пацифіку буде в повнім розгоні! Як такі факти дійдуть до відома загалу, кажеться далі, тоді щойно загал зажадає, щоб триматися якнайбільшої мобілізації навіть із шкодою для реконверзії.

На підставі ось таких поглядів можна прийти до таких висновків:

Після перемоги в Европі уряд не випустить з фронтів до дому більше як 2,000,000 вояків. Це не буде велике число в порівнанню з 11 міліонами, що тепер є під зброєю. Треба теж надіятися, що покликування до війська 18-літніх хлопців буде продовжуватися. Військова комісія в палаті репрезентантів вже робить підготову до переслухання знавців для устійнення числа рекрутів до мирової армії в Злучених Державах. Але є теж люди, які не вірять, що прийде до втримування постійної мирової армії, а тимчасом нових рекрутів будуть покликати, як довго буде тривати війна з Японією.

Є теж плян, щоб на випадок перемоги в Европі згодитися на реконверзію до 40 відсотків, а решту робітників затримати при виробі воєнних матеріялів. Іде лише про те, як би то придержати робітників у воєнних фабриках. Отже думають так: Робітникам у цивільних заняттях дати 40-годинний тиждень праці з відповідною платою. Зате робітників в воєнній продукції затримати на 48-годинний тиждень, що означатиме окрему заплату за додаткових 8 годин праці, а саме це притримає робітників у цій індустрії. На це й будуть тримати бюра Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервис, щоб вони вміли відповідно заагітувати робітників.

Коли такий плян назрів, то здається, що таким чином відпаде потреба переводити закон про примусову краєву службу, як про це багато говорилося перед роком. Та ледви, чи буде можна думати вже в наступному році про 40-процентову реконверзію. Останні воєнні події не ворожать такого.

Микола Чубатий.

ЧОРНОСОТЕНСТВО ТА ОБЛУДА Є МІЖНАРОДНІ

Скорше, заки в Росії 1917 року вибухла революція, пізніші творці революції кидали громи на чорносотенний царський уряд за його гноблення неросійських народів. „Дамо волю, як прийдемо до влади", говорили. Таке саме говорив соціяліст Керенський, таке саме повторювали за ним другі соціялісти, старалися їх перелицьовувати комуністи-большевики, які обіцювали неросійським народам повне право самоозначення „вплоть до отделенія", аж до права стати незалежним та зірвати з російським царством.

Прийшла революція з владою тогож Керенського, потім таки самих комуністів, а для народів бувшої Росії ні волі ні „отделенія", одна тюрма як за царату. Прогнані за границю соціялісти обдурюють малоросів, білоросів та інших „росів" крилатими фразами нібито їх свободолюбности, права простого чоловіка створити собі рай на землі і таке що. Прийде одначе до практичного застосування тихже фраз, а виходить, що немає різниці поміж чорносотенцем Пуришкевичем, Керенським чи Сталіном.

Які то фрази не пускали в світ націсти про оборону права нації, про визнавання ними права національного самовизначення. Саме в імя тих прав домагалися звороту Зарщини, Судетського Краю, Австрії та Гданська. Але коли це все дістали, перші наїхали на Чехію, перші офірували Карпатську Україну мадярам, а зі своїх сателітів поробили наділі країни невільників поневоленої націстами Европи. Показалося, що соціяліст він, комуніст, чи фашист — одно лихо для тих народів, що люблять мир та нічого не прагнуть тільки волі та полишення їх в спокою.

В країні воюючих биків.

Останні роки перед теперішною війною стрясали світ переможним походом фашисти італійського, німецького та еспанського покрою. В Еспанії прийшов до влади при помочи націстів та італійських фашистів ген. Франко. В потоках крови братовбивчої війни згинула еспанська република, але мало світ звернув на це увагу, що рівночасно з републикою згинула союзова каталонська република, що її столицею є найбільше місто Еспанії, Барцельона. В довголітній боротьбі з еспанським централізмом остаточно вона добула собі права самоуправи, одначе довго не тішилася добутим правом вільного народу, бо переможний ґен. Франко скасував всяку її окремішність.

На противному побережі північної Еспанії, при берегах Атлянтику, добула собі права автономічної области країна басків, по думці декого останок найстаршої людности Европи. Одначе й баски стратили в державі фалянґістів всі добуті права. Кельтійські мешканці Ґалісії не встигли ще виборoти собі у Мадриді якоїсь автономії, але соціялістично-републиканський уряд Еспанії обіцяв її мешканцям Ґалісії, тому і так добре каталонці, баски, як теж і мешканці Ґалісіїсії, боронили републики. Коли соціялістично-комуністичні лідери еспанської републики голосили світови, що по їхнім боці борються навіть католицькі священики, то це були сини побожних та консервативних басків та ґалісіян, що їх централізм Франка кинув в табор так незвичної для них коаліції з комуністами та соціялістами.

Фашистівський уряд Франка прийшов до влади і покасував усі добуті права окремих народів іберійського півострова каталонців, басків та ґалісіян. Всю надію звязували вони в часі теперішної війни та по війні з перемогою републики, тому вважали себе союзниками емігрантських кол еспанської републики.

Але прийшов час кризи на фашизм в Европі. Італійський фашизм провалився, націзм теж бореться рештками своїх сил, панування Франка в Еспанії хитається. Покращало положення лідерів бувшої еспанської републики, появилися можливости їхнього повороту до влади. Рожеві надії стали снувати теж три поневолені Еспанією народи — каталонців біля 4 міліонів, півтора міліона басків та міліон ґалісійців. Вони тепер виставили рахунок лідерам еспанської републики за їх жертви крови в часі горожанської війни. Одначе фашистівське чорносотенство та комуністична облуда йдуть одними шляхами, коли йде про поневолені народи. Комуністично-соціялістичні лідери на вигнанні в Мексику відмовили їм таких прав дарма, що ще самі на вигнанні.

Велика світова преса, як звичайно у відношенні до поневолених народів, ледви на сірім куті помістила заяву зложену народами поневолюваними еспанським централізмом. Каталонці, баски та ґалісійці створили в Мексику союз для спільної боротьби за визволення і проти Франка і проти комуністично - соціялістичних лідерів Еспанського Комітету Визволення бувшої еспанської републики, які тепер їм тих прав відмовляють. В проклямації читаємо: „Тому, що Баскія, Ґалісія та Каталонія є три цілковито означені нації через своє історичне минуле, культурні, мовні рації та політичні традиції, вони домагаються визнання всіх основних прав окремих націй серед цивілізованого світу, а саме свободи, суверенности та самоозначення, які є ціллями Обєднаних Держав в боротьбі проти фашизму".

Творець „Керенщини" А. Керенський говорить про право Росії поневолювати народи.

На еміґраційнім смітнику в Америці, як написав українсько-американський орган Кремлю, найшовся Керенський, російський соціяліст, премієр Росії 1917. Одною із причин його приневоленої еміґрації було його лукавство з відродженою українською національною републикою. Сам не вмів опанувати ні хаосу в Росії, ні по соціялістичному розвязати національні проблеми в бувшій імперії царів. Тому опинився аж в Ню Йорку, жиючи тут затишком.

Промовив він недавно на засіданні Товариства для Заграничної Політики. Згадуючи про совєтську окупацію балтійських держав, Литви, Лотви та Естонії, той соціяліст сказав ні менше ні більше, а тільки таке: „Ці території Росія влучила в свої границі 1939. Атлянтійський Чартер був підписаний 1941. Коли Літвінов підписував його в імені Росії, сказав: Ніхто не знає, чи Росія схоче ці краї відділити від себе... **Це таке саме** — говорив дальше соціяліст Керенський — **як хто хотів би відділити від Британії її домінії та посілости, попередно колись насильно набуті. Або як колиб хто хотів відлучити від Злучених Держав території, влучені в їх границі ще в сорокових роках 18-го століття.** Естонія, Лотва та Литва не підписали Атлянтійського Чартеру. Їх назвищ там не було, бо вони не істнували. Їх назвищ немає навіть на лісті кримінальних жертв націстів, хоч німці багато насильств поповнили на землі балтійській".

Таке саме цинічне становище заняв цей соціяліст і відносно окупації червоними Західної України. Показується, що комуністична чи соціялістична облуда, в Росії, чи в Еспанії, така сама у відношенні до поневолених народів, як і їх попередників реакціонерів, чорносотенців. Одні й другі є за поневолення слабших народів і немає різниці, що одні плентають фрази про свободу та про права простого чоловіка, а другі мовчать про цю справу. Чорносотенство та облуда ходять разом і в Еспанії над Атлянтиком, і в. Східній Европі, а навіть і в свободолюбній Америці не потраплять прочистити горшка з цього, чим він накипів.

РАДИЛИ, ЯК ДІСТАТИ ДЛЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ФЛЬОТИ МОРЯКІВ

Воєнна Адміністрація Морської Транспортації подає до відома, що у Вашингтоні відбулася нарада ідустріялістів в справі, як дістати для торговельної фльоти моряків і як їх задержати при праці довозити на воєнний фронт потрібні там річи. В нараді брали участь такі особи, як директор Поборової Комісії, ґенерал-майор Л. Б. Гершеј; голова Воєнної Комісії Людської Сили, Пол. В. МекНат і керуючий Воєнною Адміністрацією Морської Транспортації, віцеадмірал Е. С. Ленд. Отворяючи нараду, адмірал Ленд сказав: „Я гадаю, що як скінчиться війна, то наша торговельна фльота буде продовжати транспортаційну працю ще яких три з половиною роки". — OBI.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

104)

— Ніяких грошей ми не бачили, ваше високоблагородіє! Вот, хрест святой, правда! — суетливо захрестився Михрюткин.

— Після хреститиметеся! Ми все через вікно бачили, не запирайтеся! — Паволоцький говорив зрівноважено .— Князю! — звернувся до Вачнадзе. — приведіть, будь ласка з третьої сотні варту.

Штабс - ротмістр Вачнадзе вийшов. Підстаршини, двох чернигівців, ніжинець і двох уланів почали опорожнювати кишені. На столі зібралася велика купа банкнотів, — зачервоніли десятки, яскраві веселкові барви 25-рублівок, сторублівок, мілили пів тисячні. Алібеков взявся числити. Самих Петриків начислив дванадцять, десятків за три Катеринок, про таку дрібноту, як 25 і 10-рублівки не кажучи.

Гарний гріш! — зло засміявся він. — От хто на війні гроші збиває!

— Питання, як вони їх набули? — сказав Отаманенко. — Зо свого трьохрублевого жаловання вжеж не наскладали.

— Справою займеться суд! — вирішив Паволоцький.

Перелякані підстаршини зблідли. Хміль гейби рукою зняло. Порозуміли, що вхлялалися, та не знаходили слів виправдання. Всі пять пристойно убрані, в перешитих на старшинський зразок блюзах, синіх галіфе, в шинелях наопашки, з двома густими рядками обтягнених сукном ґудзиків. Опасисті, гладко виголені, — здалеку кожний приняв би їх за поважного ранґу старшин. Царювала гнітюча мовчанка. Старшинам не хотілося з паразитами заговорювати, ті знов пiймані з поличним — оправдуватися не сміли.

Не забарився Вачнадзе з вартою. Поки не розвидняє — арештованих поприв'язувано до обіддя гарматних коліс, щоб лекше стерегти. Видано розпорядок про ревізію всіх їх річей, розслідження злочинів і засідання воєнно-полевого суду на рано. Кожному полкові, дивізіонам і піхотним баталіонам наказано на судове засідання вислати по двох відпоручників,вояків. Завідуючим господарством і полковим скарбникам наказано підготувати всі обрахунки з артільщиками, їхні посвідки на виплату грошей продавцям, і прибути на суд самим для свідчих зізнань. Всю ніч зо старшин мало хто спав. Не спало воєнство — подія вмить стала відомою всім частинам. Переведена ревізія дала несподівані наслідки. Грошей назбиралося на суму сорок вісім тисяч чотириста рублів банкнотами.[46] В кобурах сідел знайшли звертки золотих пять- і десять-рублівок на суму поверх тисячі рублів, пару тисяч австрійських корон, годинники, з дорогими каміннями золоті перстені, браслетки, ковтки, пару шнурів перлів. Артільщики певно на осінь сподівалися відпусток тож весну й літо старалися понад сили...

Ранком виявився ще один, свіжий злочин. У розташованні піхоти підпитий улан Казанський — не то циган, не то походженець з батярів портових південних міст — ніччю вирізав пять душ, — родину міщанина-ремісника, очевидно з грабунковими ціллями. Схоплено його на місці злочину, зачувши лямент жертв піхотним патрулем.

Погідного вересневого дня у шкільному будинку відбулася розправа. Предсідничав на суді військовий старшина Холмський, від артилерії. Членами суду — від гусарської бригади: ротмістр Немирич і поручник Білозерський від уланської. Від піхотних бригад капітан Панкратов і поручник Зубко. Обвинувачував поручник Клепцов, правник. Оборонців дано право вибрати самим обвинуваченим. Свідчили —Паволоцький, Алібеков, Вачнадзе, Отаманенко, а завідуючі господарством і скарбники давали зізнання, як свідки-експерти. Секретарем суду призначено однорічника - підстаршину Давиденка, студента прав.

Справа Казанського забрала мінут десяток часу. Злочинець не оправдувався, ні не прохав над собою зглядів. Закляв на одноголосний присуд на шибеницю. Паволоцький тут же присуд затвердив, змінивши його на лагідніший: шибеницю замінив розстрілом. Не з жалю до злочинця, хоч гинути на шибениці для вояка є непотрібним пониженням, — тільки, вояки не кати, а Паволоцький наказувати комуб то не було брати на себе ролю ката вважав за пониження воякої гідности, Добровільних катів — якби й знайшлися, — у своїх частинах не стерпів би.

Справу артільщиків мусів суд щойно розмотувати. Перегляд посвідок виказав три їх, датовані вчорашним днем, а видані Камінь-Коширськими міщанами, одну Міхрюткіну, дві інших — ніжинцю Озадкову. Найшлася посвідка видана помічнику Міхрюткина Белібердіну, баченим Паволоцьким, сполосованим селянином. Міщан і селянина доставлено у суд. Вони без труду винних опізнали. Долю цих трьох припечатано.

(Дальше буде).

46) Порівнюючи тогочасні російські ціни до теперішних американського континенту — покупна вартість згаданої суми рівналася приблизно 150 тисяч долярів. Подія автентична.

30,000 НОВИХ СТУДЕНТОК-НОРСОК

Головний лікар Служби Публичного Здоровля при Федеральній Агенції Безпеки, д-р Томас Перан, заявив, що цеї осени вписалося до кадетського корпусу норсок около 30,000 дівчат, які вчуться на норсок. Торішного року до згаданого корпусу норсок було вписалося 65,000 дівчат, яких перший рік науки скінчився 30. червня 1944 року. Кадет Норс Кор хоче дістати до червня 1945 року 60,000 студенток. — OBI.

о. П. Понятишин.

ЯК Я СТАВ „ДИРЕКТОРОМ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“?

Спогад. 12)

Як оцінити намагання переміннити У. Н. Союз на віроісповідну організацію.

Щоб виробити собі справедливий погляд на цілий плян зміни У. Н. Союзу на віроісповідну установу, треба доконче сягнути думкою до перших часів його існування.

Від своїх засновин У. Н. Союз поклав собі за ціль гуртувати в собі американських українців без огляду на те, якої вони віри. Такий параграф вложили основники Союзу до його статуту 1894 р. Годиться сказати, що тими основниками були духовні так і світські люди. І впродовж 16 літ, себто від оснування Союзу до 11. з черги клівлендської конвенції 1910 р. ні на Союзових конвенціях ні на мітінґах поодиноких брацтв і відділів ні у „Свободі", Союзовім органі, ніхто ніколи не виходив з таким проектом, щоб У. Н. Союзові дати віроісповідний характер. Що більше, самі наші священики, які з природи речі найпаче повинні були заінтересуватись віроісповідним питанням Союзу, ніколи такого питання не видвигали; навпаки, самі вони прилюдно і грімко заявлялись за те, щоб У. Н. Союз був чисто народньою українською установою. Сміло можу сказати, що саме наші духовники найбільше причинились до того, що за Союзом закріпився його національний характер.

Основуючи Союз як українську народню організацію, перші його піоніри виходили з такого заложення, що воно булоби нерозумно творити на американській вольній землі якусь таку загумінкову, галицьку установу, і якої українці, родом не з Галичини не малиби вступу. Ці піоніри мали таке переконання, що в Америці галицькі українці повинні наближатись та єднатись зо своїми братами з Великої України і зеленої Буковини, а не відгороджуватись від них релігійним кордоном. Цих кордонів мали галицькі українці аж надто досить у старім краю!

З натиском слід зазначити, що через таке наближення та єднання греко - католицьких наддністрянців з православними наддніпрянцями і буковинцями нашій церкві в Америці не грозила ніяка небезпека. Є це загально відома річ, що наддніпрянські українці та православні буковинці, які є національно освідомленні, відносяться завжди з пошаною до українсько-католицької церкви, признаючи їй великі заслуги для відродження українського національного руху в Галичині. Колиб такі наддніпрянці та буковинці ставали членами У. Н. Союзу, то вони булиб далекі від того, щоби поборювати українську греко-кат. церкву. А знову на таких наддніпрянців і православних буковинців, що під національним оглядом не були освідомлені, ніколи не можна було рахувати, щоб вони вступали до такої суто української установи, як У. Н. Союз; вони вписувались в члени російських або русофільських організацій. Як воно врешті й не булоб, але в У. Н. Союзі за ввесь час його існування ніколи не муло релігійної боротьби між католицькими і православними його членами. Цеж найкращий доказ, що не треба було страхатись, щоб із змішання в У. Н. Союзі католицьких і православних українців наша церква могла потерпіти якийсь ущерб.

З того, що я сказав, можна прийти до такого висновку, що цілий плян переміни У. Н. Союзу на віроісповідну організацію був помилковий і тому невдатний. Консультори, які дораджували пок. Сотерові пускатись на такий плян, не рахувались з тим фактом, що загально народній, український характер Союзу був уже занадто вдомашнився, та що не приходиться легко переміновати того роду організацію із виразним уже характером на організацію з характером новим. А показалось це наглядно на клівлендській конвенції, коли намагання переміни У. Н. Союз на віроісповідну установу стрінулось з фанатичним, можна сказати, опором поважної частини делеґатів, і тому скінчилось усе це цілковитим фіяском.

Я думаю, що признатись до помилки зовсім не стидно; адже вже старинні римляни говорили, що помилка — людська річ. А великий грецький фільософ Арістотель, що жив у 4. столітті до Христа, сказав, що навіть у мізку мудрця знаходиться глупий куток.

∴

Хоч уряд директора „Свободи" тривав тільки два роки і був тимчасовим і перехідним, проте є він на мою думку займавим інцидентом (приключкою) в житті У. Н. Союзу. Тому мені здається, що колиб поминути цей уряд мовчанкою та взагалі пустити його в цілковиту непамять, то історія Батька - Союзу виказувалаб прогалину, хоч, щоправда, невелику і може й не конче важну. Оце писання має саме завдання цю прогалину сяк-так заповнити.

(Кінець).

КОНТРОЛЯ ЦІН ПО ВІЙНІ

Честер Бовлес, директор Офісу Контролі Цін (ОПіЕй) у Вашинґтоні, обговорював недавно необхідність продовжувати контролю над цінами після закінчення війни. Він пригадав умови життя після останньої війни та казав, що треба використати тяжкий досвід американців з тих часів.

Упродовж останньої війни тут була тільки незначна контроля цін. Тому ціни все йшли вгору. Від початку війни в липні 1914 року до дня підписання перемиря, 11-го листопаду 1918 року, кошти прожитку підскочили на 62 відсотки.

Зараз після підписання перемиря, упродовж листопаду та грудня, уряд зніс і ту малу контролю цін, яку мав підчас війни. В перші місяці по війні фабрики почали виробляти з надзвичайною скорістю предмети для цивільного вжитку. В березні 1919 року, коли товари були зявилися на ринку, кожний кидався купувати нові річи. Ціни стали швидко рости аж до 1920 року. В червні того року кошти прожитку збільшилися на 108 відсотків в порівнанні з рівнем 1914 року, або на 46 відсотків більше від дня підписання перемиря. Наприклад, цукор дійшов до яких 30 центів за фунт, масло біля 80 центів за фунт, дозен яєць майже одного доляра. Ціни на деякі інші річи піднеслися ще більше. Гуртові ціни зросли до 100—150 відсотків довоєнного рівня. Разом з тим підносилася зарібна платня, продукти підприємців та фармерів.

Тоді настав упадок. Менше як за два роки від часу найбільших цін фабрики позвільнювали 44 відсотки своїх робітників, за чим наступило безробіття, злидні міліонів робітників та їх родин. Великі воєнні зиски деяких [illegible] корпорацій розвіялися і вони понесли втрати на міліони долярів. Упродовж наступних чотирьох років фармери втрачали свої маєтки за борги.

Ч. Бовлес попереджує, що подібні обставини можуть виникнути також після закінчення цеї війни, якщо контроля цін буде спинена, як скінчиться боротьба. Люди матимуть заощадження, за які схочуть купити нове авто, електричний холодільник, може нове радіо, чи нову машину до прання, нову піч, нове фармерське знаряддя, або новий дім. Вони не схочуть чекати, заки випродукують досить річей для задоволення потреб цілого американського населення. Кожний зачне купувати зразу. Буде велика конкуренція поміж продавцями і виробниками, кожний схоче якнайскорше мати товари під рукою. Без відповідного плянування ціни почнуть підноситись вище й вище, кошти прожитку збільшаться до ненормальних розмірів. Коли накопичена потреба в товарах буде вже задоволена, попит на них почне падати. Зменшений попит на товари потягне за собою зменшення праці, безробіття та менші заробітки.

Але це тільки один бік справи. Фабрики, що були пристосовані для виробу тільки зброї, будуть потребувати часу для зміни на виробництво цивільних річей. Це значить, що міліони робітників опиниться тимчасово без праці. Їх купча сила буде зменшена. Страх перед можливістю довшого безробіття буде стримувати від купування. Крім того, з переходом на 40-годинний тиждень праці, робітник діставатиме меншу платню. Все це зменшує купчу силу, попит на товари, що веде до падання цін.

Завданням контролі цін після війни має бути злагіднення цих двох крайностей — високих цін наслідком дикого, нестримного купування та низьких цін, що викликані безробіттям або страхом перед безробітнням.

Якраз це сталося після останньої війни, що зрештою довело до великої депресії. Для того, щоби країна перейшла через цей переходовий період без катастрофи, треба дуже уважного та розумного плянування. Всі ґрупи — виробники, робітники та сільські господарі — мають співпрацювати разом, щоби досягнути відповідного пристосовання виробництва, споживання, зарібної платні та цін. Крім того будуть інші чинники, що матимуть на те свій вплив, такі як політика оподаткування, розпорядження воєнними фабриками, що є власністю уряду, надвишка воєнних товарів та експорт.

На думку Бовлеса уникнення катастрофи, що сталася після останньої війни, можливе тільки шляхом втримання виробництва на високому рівні. Продукуючи подостатком цивільних товарів, підприємства, великі й малі, матимуть вистарчальний зиск, фабрики зможуть втримати нормальну кількість робітників. Зарібна платня повинна лишитись на високому рівні, в тойже час треба дбати, щоб не збільшувалися кошти прожитку. Оплата помешкань, ціни на харчі, одяг не повинні бути вищими ніж вони є тепер. Надзвичайно важно, щоб фінансове положення фармерів було під певною охороною, щоби вони не зазнали знову такого упадку, як після поперндьої війни.

Все це вимагає відповідної економічної політики, в якій гратиме рішальну ролю продовження контролі цін. Ця контроля повинна тривати тільки через переходовий період, необхідний для усталення економічних умов. З другого боку таке усталення не буде можливим без певного періоду повоєнної контролі цін.

Честер Бовлес підкреслив, що то буде тяжке завдання. „Але", каже він, „якщо хочемо досягнути повного виробництва з високим рівнем життя та з повними можливостями для кожної групи, то мусимо те завдання виконати з успіхом".

Загальна Рада — ФЛІС.

—o—

В ЖОВТНІ ВОЄННІ ВИДАТКИ БУЛИ БІЛЬШІ, ЯК У ВЕРЕСНІ

Рада Воєнної Продукції заявила, що на підставі виробленого департаментом скарбу звіту воєнні видатки в жовтні виносили 7,447,000,000 долярів, цебто 343,000,000 долярів (4.5 процентів) більше, як у вересні. — OBI.

БУДУТЬ ҐАРАНТУВАТИ ВЕТЕРАНАМ ПОЗИЧКИ

Адміністрація Ветеранів оголосила, що вже отворено чотири офіси, які на підставі так званого „Джі Ай Бил оф Райтс", будуть ґарантувати ветеранам позички. Безпосередніх зносин з ветеранами вони мати не будуть, але коли ветеран в даній місцевости схоче затягнути позичку на купно чи направлення дому, або як схоче купити фарму, чи бизнес, то ветеранська адміністрація заґарантує затягнену в льокальнім банку, чи іншій позичковій інституції, позичку. Вона має право ґарантувати 50 процент позички, яка не може виносити більше як 2,000 долярів. Нові бюра ветеранської адміністрації находяться в Ню Йорку, Вашинґтоні, Шікаґо і в Сан Франціско. — OBI.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В АМЕРИКЦІ ЗАБРАКЛО РОБІТНИКІВ.

Голова Воєнної Комісії Людської Сили, Пол В. МекНат, заявив, що тепер в Америці „є серіозний брак робітників". Не в тім розумінню серіозний, щоби взагалі не було робітників, бо так не є, а в тім, що їх приходиться тяжко найти до праці в таких промислових підприємствах, що продукують негайно потрібний на фронтах воєнний матеріял.

МекНат заявив, що деякі підприємства зараз потребують около 200,000 робітників, а можуть найти тільки половину того числа. Біда в тому, що деякі підприємства, що виробляють потрібний на фронті воєнний матеріял находяться в таких місцях, де якраз нема відповідного числа робітників. Якщо ви прочитаєте в ґазетах відозву за робітниками до виробу воєнного знаряддя, і якщо ви ще не працюєте у воєнній індустрії, то будь ласка звернутися у відповідне місце і помогти виграти війну. - OBI.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З похорону Івана Борисевича на народні цілі.

На поминках по похороні бл. п. Івана Борисевича, гол. касієра Провидіння, касієра Т-ва Українських Американських Горожан, члена У. Н. Союзу та визначного лемківського діяча й філядельфійського громадянина, приявні гості **зложили $130.75 на народні цілі**, які розділено: до Сиротинець СС Василіянок — $25.00, на Український Католицький Семинар, на руки Преосвященого Кир Константина—$25.00 а на Український Американський Допомоговий Комітет — $80.75.

На повищі цілі зложили: по 5 дол.: Роман Слободян, Богдан Катамай, Олександер Кулик, Іван Пеленський, о. Гр. Пипюк, рокина І. Прийдун, родина Волод. Борисевич і Михайло Дармограй; по 3 дол.: Михайло Дубас і Михайло Ригулик; по 2 дол.: Ева Слободян, Тимко Слободян, Стефан Слободян, Стефан Крутій, Михайло Качмарчик, Лев Занчук, Марія Курко, Іван Сорока, Микола Скрипник, Кінен, Родина Вол. Пипюк, родина С. Війс, родина Дм. Проць, родина Дж. Бері, родина Мих. Перуш, адв. С. Свистун, Михайло Рибак, д-р П. Дубас, Мих. Вишиванюк, Стефан Штогрин, М. Бурий і Мих. Насевич; по 1 дол.: Антін Цурковський, Кирило Піддубчишин, Іван Жмутин, Йосиф Стриковський, Катерина Занчук, Іван Савка, Антін Гарасим, Розалія Гарасим, Анастазія Шопа, Анна Качур, Марія Крет, М. Міцкевич, А. Міцкевич, А. Колибер, Ю. Джмелик, І. Джімбелик, родина Лібавські, С. Ловері, Іван Гайгель, Ілія Маньків, Анна Бойко, І. Хавлюк, п-ні Пашук, Анна Матолич, С. Мусій, Мих. Максимів, П. Павлюк, Буката, Й. Федаш, Й. Яськів, М. Содлер, Олена Кулик, Анна Когерівн, п-ні Борисевич, А. Драбик, Гр. Шагала, Анна Кудлак, Т. Кінаш, Й. Плескан. Дрібними $1.75.

Жертви передано на призначені цілі.

З похорону Михайла Рибака на Укр. Амер. Допомоговий Комітет.

В середу, дня 6. грудня, похоронено тіло бл. п. Михайла Рибака на укр. кат. цвинтарі в Факс Чейс. Покійний походив зі Сколього, Галичина. Там укінчив курс книговодства і працював в крамниці „Народної Торговлі".

До Злучених Держав і Філядельфії приїхав в 1910 р. і сейчас почав свою щиру і чесну працю на народнім полі. Занимав екзекутивні становища в брацтвах і товариствах і довгі літа був секретарем Товариства Укр. Амер. Горожан. В листопаді 1916 року був вибраний головним краєвим отаманом Січової Організації. Зараз після свого приїзду до Філядельфії зорганізував драматичний гурток і виставляв поважні українські драми. Був добрим актором, режисером і характеризатором. З його смертю українська громада в Філядельфії втратила одного з найенергічніших народних працівників. Більше як трийцять літ був членом товариства „Любов", 454 від. У. Н. Союзу. Був також членом „Провидіння" і У. Р. Союзу.

Від філядельфійської громади прощали покійного заслуженого громадянина о. канцлер Ф. Тарнавський, д-р В. Галан, майор М. Дармограй, д-р П. Дубас, адв. Т. Свистун, М. Вишиванюк, Н. Цицик, М. Дубас, І. Пеленський і І. Заяць.

На поминках після похорону присутні зложили $80.50. Зложили по 5 дол.: майор М. Дармограй, М. Насевич, родина А. Джмелик, М. Регулик, М. Наумчук, родина д-р В. Галан, п-ні Е. Слободян; по 2 долари: М. Дубас, С. Сеньків, С. Бриндзей, Г. Грицишин, Т. Штогрин, Р. Карбівник, М. Вишиванюк, п-ні Скрипник, С. Ялечко, адв. Т. Свистун, І. Пеленський, п-ні Бендзяк, І. Заяць; по 1 дол.: А. Галамага, О. Вогчек, п-ні Черніхівська, М. Чопик, М. Новосад, А. Черкас, Н. Солтанюк, І. Жмутин, Е. Задорожний, п-ні Сава, Г. Шагала, п-ні Андрушко, п-ні Рій, п-ні Шманда, п-ні Пеленська, п-ні Кісь, п-ні Миць, п-ні Бурий, п-ні Борисевич, А. Гарасим, п-ні Заяць, п-ні Мицик, Д. Матійшин, Н. Волошанський, І. Дуда; решта дрібними.

П. Д.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Виказують ділом любов до рідної справи.

Багато пишуть наші газети про любов до рідного народу. А ми думаємо, що мірилом такої любови є діла. Покищо робимо те, що можна робити, значить даємо гроші. Приймаємо найменшу жертву, „вдовиню лепту" за словами Святого Письма.

Товариство Помочи Української Справи складає звіт і виказує членів та їх жертву в такім порядку, як члени приступали і складали. Хоч це не по формі, але тимразом просимо вибачення. Збірка за рік 1944 була $467. З того вислано до У. Конгресового Комітету $450, до Американсько - Українського Запомогового Комітету $10, домашні видатки $7, в касі остало ще $43.50.

Уряд Товариства є такий: Пилип Демян, предс.; Дмитро Гащин, рек. секр.; Йосиф Крупка, фін. секр.; Іван Мельник, кас.

Членів було 76; вони складали жертви в такім порядку: Йосиф Крупка 19; Іван Мельник, Пилип Демян, Йосиф Романюк і Олекса Джавала по 14; Василь Мамчур 7, Дмитро Гащин 9, Микола Мірус 18, Василь Шалайко 11.50, Тома Котліб 7, Петро Микула 9, Петро Добуш 5.50, Теодор Ломака 2, Кипріян Романюк 16, Андрій Мохорук 14, Семен Барладин і Іван Гридовий по 10; Теодор Белица 7, Петро Ярема 5, Тимко Сенчук 8, Евстахій Стецко 1, Кость Яцишин 8, Григорій Бугай 4, Йосиф Пригоркий 2, Іван Рунька 5, Петро Дмитришин 6, Данило Рубаха 3; Стефанський і Іван Шавінський по $10; Михайло Тимоць і Дмитро Скоп по 15; Іван Беднарський і Никола Бугіль по 10; Василь Дорош 8, Рудольф Семків 14, Стефан Зенюк 10, Андрій Скоп 3, Павло Красіцький 1, Іван Григорчук 7, Михайло Чемний 10, Михайло Герус 13, Антін Деркач і Дмитро Ковальчук по 2; Оля Нахватач 5, Марія Бугай 2, Іван Шалко 18, Іван Фідик 7, Михайло Кушнір 3, Анна Ващук 1, Василь Гавришко 8, Іван Татарин 11, Василь Борис 4, Марія Мельник 5.50, Іван Кривіцький 2, Йосиф Білобривка 14, Олекса Шандак 4, Григорій Герман 2, Іван Шалайко і Михайло Шалайко по 1; Богдан Мельник 4.50, Никола Крупка і Стефан Миськів по 1; Григорій Триндовський 5, Гавришко Скоп 4, Яків Ройко і Стефан Ткачук по 5; Дмитро Атаманець і Михайло Крук по 1; Юліян Цембринський 7, Марія Джумега 1.50, Юлія Костюк, Анна Жиро і Анна Сідило по 50 ц. Петро Кметик 2, Василь Шанайда і Йосиф Топольницький по 1.

Відзначені українські вояки в Канаді

Управа Союзу Українських Канадійських Вояків в Лондоні завідомляє, що ось такі вояки одержали відзначення за свої подвиги у цій війні:

П-О Борис Боднар. — Д. Ф. С. (Дістинвішед Флаїнг Крос)

Ф-Сгт. М. Чепіль, Едвін, Ман. — Д. Ф. М. (Дістинвішед Флаїнг Медал).

Стрілець В. Чеховський, Вініпег, Ман. — М. М. (Мілітарі Медал).

Сгт. Л. І. Комар, Вініпег, Ман. — Д. Ф. С.

Лт. Анна Храплива, Вініпег, Ман. — Б. Е. М. (Брітіш Емпайр Медал).

Ф-Лт. І. С. Цибульський, Реджайна, Саск. — Д. Ф. С.

Ф-Лт. М. Цюбульський, Оттава, Онт. — Д. Ф. С.

Ф-О. П. Гулецький, Монтреал, Квебек. — Д. Ф. С.

Ф-О. П. Гулецький, Монтреал, Квебек. — Д. Ф. С. і додаток до Д. Ф. С.

П-О. І. Яворський, дістав похвалу за добру службу.

Ф-Лт. І. Когут, Паркервю, Саск. — Д. Ф. С.

В-О. В. Кондра, Прудгом, Саск. — Д. Ф. С.

В-О. Г. В. Костюк, згаданий в Комунікатах.

П-О. Ф. Поліщук (Маринарка) Торонто, Онт. згаданий в Комунікатах.

А. Б., Р. М. Сарецький — (Маринарка) Гомболт, Саск. згаданий в Комунікатах.

Сгт. Теодор Скиба, Вініпег, Ман. — Д. Ф. М.

Сгт. М. М. Вербіцький, Роркетон, Ман. — Д. Ф. М.

Сгт. С. І. Загара, Гардентон, Ман. — Срібна звізда (Зл. Держави).

Ф-Лт. Г. Чекалюк, Калгарі, Алта. — Д. Ф. С.

Ф-Сгт. І. Сосяк, Транскона, Ман. — Д. Ф. С.

КУЛЬТУРНО - ОСВІТНІЙ КУРС.

Почавши від неділі 26. листопаду в домівці С. У. К. В. в Лондоні започатковано Культурно-Освітний Курс. Предмети та лектори курси такі:

Історія України — кап. о. С. В. Савчук.

Українська Культура й Географія — кап. о. М. Горошко.

Українська Література — п. А. Яремович.

Регабілітація та фахове підготовання — кап. П. Воробець.

Українське зорганізоване життя в Канаді й канадійські бічучі справи — п. А. Яремович.

Наукові поїздки заряджує Комітет Гостинности.

По викладі кожна лекція має бути видрукувана на мімографі та розіслана всім членам Союзу, де вони не булиб. Лекції будуть відбуватися в українській мові, а друковані випуски будуть в англійській мові, бо не всі вояки можуть читати по українськи.

Жертви і пакунки для наших вояків проситься слати на таку адресу:

Ukrainian Canadian Servicemen's Association
218 Sussex Gardens, Paddington, London, W 2.
c/o Assistant Director
Canadian Auxiliary Services, C. A. O.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МекАДУ, ПА. — Річні збори Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, відбудуться в церковній галі, 31. грудня, точно в годині 3:30 пополудні. Просимо всіх членів бути присутніми на означений час, де треба вислухати й одобрити річні звіти уряду і вибрати уряд на 1945 рік. — Уряд відділу.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу 30. грудня, в год. 8. вечір, в салі 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо справи до полагодження. Довгуючих просимо вирівнати свій довг. — П. Васильків, секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ТАРЗАН, ч. 1099. Останній ратунок.

Як велеканські мавпи посягнули лапами, аби його схопити, Тарзанови прийшла до голови добра думка.

Він крикнув до бранок: „Огню! Зробіть огонь!"

Одна з дівчат роздерла свою сукню. Інша підпалила її.

І вже лапи мавп опустилися вниз.